

Mánudagur, 23. febrúar, 2015

Ákvörðun nr. 4/2015

**Ósk Borgarbílastöðvarinnar ehf. um undanþágu frá
bannákvæðum samkeppnislaga til að gefa út sameiginlegan
ökutaxta fyrir leigubifreiðar sem aka undir merki stöðvarinnar.**

I.

Samkeppniseftirlitinu barst bréf frá Borgarbílastöðinni ehf. (hér eftir Borgarbílastöðinni), dags. 12. janúar 2015, þar sem óskað var eftir undanþágu fyrir leigubílastöðina til að gefa út hámarksökutaxta fyrir leigubifreiðar sem aka undir merki hennar. Borgarbílastöðin fékk slíka undanþágu með ákvörðun Samkeppniseftirlitsins nr. 1/2012, dags. 30. janúar 2012. Var það í fyrsta skipti sem stöðin hafði óskað eftir slíkri undanþágu enda hafði bílstjórum fjölgað hjá stöðinni og þarf Borgarbílastöðin undanþágu frá bannákvæðum samkeppnislaga til þess að bílstjórar á hennar vegum geti haft samræmda hámarksökutaxta. Borgarbílastöðin starfar á takmörkunarsvæði fyrir leigubíla sem afmarkast af höfuðborgarsvæðinu og Suðurnesjum.

Forsaga þessa máls er sú að um langa hríð tóku leigubifreiðastjórar í landinu gjald fyrir akstur í samræmi við gildandi hámarksökutaxta. Hámarksökutaxti leigubifreiða var gefinn út af Bandalagi íslenskra leigubifreiðastjóra (BÍLS), að undangengnu samþykki verðlags- og síðar samkeppnisyfirvalda á verðbreytingum.

Ákvörðun Samkeppniseftirlitsins nr. 4/2006 *Afnám á hámarkstöxtum leigubifreiða sem Bandalag íslenskra leigubifreiðastjóra gefur út*, sem birt var 7. febrúar 2006, kvað á um að frá og með 1. maí 2006 skyldi falla úr gildi hámarksökutaxti fyrir leigubifreiðar sem gefinn hafði verið út af BÍLS. Áfrýjunarnefnd samkeppnismála staðfesti ákvörðun Samkeppniseftirlitsins með úrskurði sínum nr. 2/2006. Áréttað var í ákvörðuninni að eftir gildistöku hennar yrði fyrirtækjum sem rækju leigubifreiðar, þ.e. hverjum þeim sem ætti og ræki leigubifreið, hvort heldur sem væri frá leigubifreiðastöð eða á annan hátt, leigubifreiðastöðvum og samtökum leigubifreiðastjóra óheimilt að hafa með sér hvers konar samstarf eða samskipti um ökutaxta og önnur verðlagsmál eða annað sem færi gegn 10. og 12. gr. samkeppnislaga. Með þessari ákvörðun Samkeppniseftirlitsins var fallið frá því fyrirkomulagi að verðlagning fyrir þjónustu leigubifreiða væri miðstýrð.

Þann 30. júní 2006 birti Samkeppniseftirlitið ákvörðun nr. 23/2006 þar sem fallist var á ósk bifreiðastöðvarinnar Hreyfils, sem er öflugur keppinautur BSR og Borgarbílastöðvarinnar á markaði, um heimild til að fá að gefa út hámarkstaxta fyrir bifreiðastjóra á stöðinni. Heimildin var tímabundin og í henni voru sett skilyrði fyrir undanþágunni sem lutu að því hvaða aðilar tækju ákvörðun um hámarksökutaxtann annars

vegar og hvernig hann væri gerður sýnilegur farþegum leigubifreiðanna hins vegar. Með þessari ákvörðun Samkeppniseftirlitsins komst á það fyrirkomulag að leigubifreiðastöðvar gætu stundað samkeppni sín á milli með ólíkri verðlagningu fyrir þjónustu sína.

Í framhaldi af þessu hefur Samkeppniseftirlitið tekið aðrar sambærilegar ákvarðanir þar sem öðrum bifreiðastöðvum á höfuðborgarsvæðinu hefur verið veitt sams konar undanþága. Þá tók Samkeppniseftirlitið ákvörðun nr. 10/2007, þar sem eftirlitið hafnaði undanþágubeiðni Bifreiðastöðvar Oddeyrar, sem starfar á Akureyri og er eina leigubifreiðastöðin á því takmörkunarsvæði. Áfrýjunarnefnd samkeppnismála staðfesti þessa ákvörðun með úrskurði sínum nr. 3/2007.

II.

Eins og áður segir barst ósk Borgarbílastöðvarinnar um undanþágu með bréfi dags. 12. janúar 2015. Í bréfinu kemur fram að leigubílar á stöðinni séu nú 47 talsins skv. upplýsingum Samgöngustofu. Hefur leigubílum hjá Borgarbílastöðinni fjölgað nokkuð að undanfögnu. Vegna fjölda leigubíla hjá Borgarbílastöðinni þarf stöðin að fá undanþágu vilji hún hafa samræmda hámarksökutaxta hjá bifreiðastjórum sem aka undir merki hennar.

III.

Í 10 gr. samkeppnislaga kemur fram að allir samningar og samþykktir milli fyrirtækja, hvort sem þær eru bindandi eða leiðbeinandi, og samstilltar aðgerðir sem hafa að markmiði eða af þeim leiðir að komið sé í veg fyrir samkeppni séu bannaðar. Í 12 gr. samkeppnislaga kemur fram að samtökum fyrirtækja sé óheimilt að ákveða samkeppnishömlur eða hvetja til hindrana sem bannaðar séu samkvæmt lögnum. Í 15. gr. samkeppnislaga er kveðið á um heimildir Samkeppniseftirlitsins til þess að veita undanþágur frá bannákvæðum 10. og 12. gr.

Lýsa má aðstæðum á þeim mörkuðum sem mál þetta snertir á eftirfarandi hátt. Um er að ræða tvo markaði, þ.e. markað sem leigubifreiðastöðvar starfa á annars vegar og markað sem leigubifreiðastjórar starfa á hins vegar. Að mati Samkeppniseftirlitsins afmarkast báðir þessir markaðir á sama hátt landfræðilega, þ.e. landfræðilegur markaður bæði bifreiðastöðva og bifreiðastjóra er að mati eftirlitsins hinn sami í þessu máli, sbr. reglugerð nr. 397/2003 með síðari breytingum þar sem kveðið er á um fjölda leigubifreiðastjóra á svonefndu takmörkunarsvæði sem nær yfir höfuðborgarsvæðið og Suðurnesin. Rök geta staðið til þess að Suðurnesin tilheyri að vissu marki sérstökum landfræðilegum markaði, en ekki er ástæða til að taka afstöðu til þess í málinu. Á þessu takmörkunarsvæði starfa nú fimm leigubifreiðastöðvar. Þær eru Bifreiðastöðin Hreyfill, Bifreiðastöð Reykjavíkur (BSR), Borgarbílastöðin, Borgarleiðir og A – stöðin. Þá starfa að jafnaði um 560 leigubifreiðastjórar á svæðinu.

IV.

Samkeppniseftirlitið telur að þær forsendur sem legið hafa til grundvallar því að leigubifreiðastöðvar á höfuðborgarsvæðinu hafa fengið undanþágu til útgáfu hámarksökutaxta séu enn til staðar og eigi einnig við um Borgarbílastöðina. Rétt er að taka fram að Samkeppniseftirlitið telur að úr ýmsu þurfi að bæta til þess að virk samkeppni fái betur þrífist á markaðnum. Að mati stofnunarinnar má rekja helstu ástæður þess að eðlileg samkeppni fær ekki þrífist nægjanlega til þess laga- og regluverks sem gildir um

leigubifreiðaakstur hér á landi, sbr. álit stofnunarinnar nr. 2/2007, *Samkeppnishömlur á markaði fyrir leigubifreiðar sem leiða af ákvæðum laga og reglna um leigubifreiðar.*

Með vísan til framanritaðs og einnig með vísan til nánari umfjöllunar í fyrri ákvörðunum Samkeppniseftirlitsins um undanþágur af þessu tagi, sbr. td. ákvörðun nr. 33/2007, telur Samkeppniseftirlitið forsendu á grundvelli 15. gr. samkeppnislaga til þess að veita tímabundna undanþágu í máli þessu.

Telur Samkeppniseftirlitið rétt að veita Borgarbílastöðinni heimild, með neðangreindum skilyrðum, til að gefa út og birta hámarksökutaxta fyrir bifreiðastjóra sem aka undir merkjum Borgarbílastöðvarinnar til 31. desember 2017. Skilyrði fyrir heimild þessari eru eftirfarandi:

- 1) Að ákvörðun um hámarksökutaxta fyrir leigubifreiðastjóra á Borgarbílastöðinni sé tekin af hagsmunafélagi leigubifreiðastjóra á Borgarbílastöðinni.
- 2) Að hámarksökutaxti sá sem ákveðinn verður af hagsmunafélaginu verði prentaður með stóru og auðlæsilegu lettri á spjald. Á spjaldið skal einnig fest auðkenni bifreiðastöðvar Borgarbílastöðvarinnar. Spjald þetta skal vera plastað þannig að allar upplýsingar sem á því standa séu undir plastinu. Spjaldið skal vera tryggilega fest á áberandi stað í leigubifreiðinni þannig að það blasi við farþegum hennar.

Fyrri skilyrðið hefur þann tilgang að tryggja að ákvörðun um hámarksökutaxta sé tekin af félagi leigubifreiðastjóranna sjálfra, en ekki af öðrum aðilum, s.s. bifreiðastöðinni sem veitir bifreiðastjórunum þjónustu. Síðara skilyrðið hefur þann tilgang að tryggja það, gagnvart farþegum, að sá taxti sem ekið er eftir sé að hámarki hinn samræmdi taxti Borgarbílastöðvarinnar sem nýtur undanþáguheimildar Samkeppniseftirlitsins. Samkeppniseftirlitið telur rétt að benda á að berist stofnuninni síðar ósk frá Borgarbílastöðvarinnar um að undanþága þessi verði framlengd enn frekar munu ofangreind skilyrði og hugsanlega önnur skilyrði koma til skoðunar.

V.

Ákvörðunarorð:

„Með heimild í 15. gr. samkeppnislaga nr. 44/2005 veitir Samkeppniseftirlitið leigubifreiðastöðinni Borgarbílastöðinni heimild til að gefa út hámarksökutaxta fyrir bifreiðastjóra sem aka undir merkjum hennar. Heimildin sem veitt er til 31. desember 2017 er bundin eftirfarandi skilyrðum:

- 1) **Að ákvörðun um hámarksökutaxta fyrir leigubifreiðastjóra á Borgarbílastöðinni sé tekin af hagsmunafélagi leigubifreiðastjóra á stöðinni.**
- 2) **Að hámarksökutaxti sá sem ákveðinn verður af hagsmunafélaginu verði prentaður með stóru og auðlæsilegu lettri á spjald. Á spjaldið skal einnig fest auðkenni leigubifreiðastöðvar Borgarbílastöðvarinnar. Spjald þetta skal vera plastað þannig að allar upplýsingar sem á því standa séu undir plastinu. Spjaldið skal vera tryggilega fest á áberandi stað í leigubifreiðinni þannig að það blasi við farþegum hennar.“**

Samkeppniseftirlitið

Páll Gunnar Pálsson